

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. БЕКЕТОВА**

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.М. Бабасєв

2014 р.

БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни за вибором

підготовки бакалавра

галузі знань 1401 «Сфера обслуговування»

напрями 6.140103 «Туризм»

6.140101 «Готельно-ресторанна справа»

Стандарт чинний з дати затвердження

2014

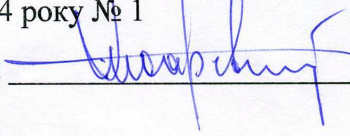
РОЗРОБЛЕНО: Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова

КАФЕДРА: Менеджменту і маркетингу в міському господарстві

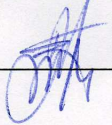
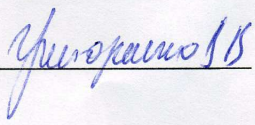

РОЗРОБНИКИ: к.е.н., доцент кафедри Самойленко І.О.

ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ (Новікова М.М.)
«29» серпня 2014 р., протокол № 1

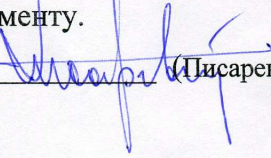
Схвалено **випусковою** кафедрою кафедри туризму і готельного господарства.
Протокол від «27» серпня 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри (Писаревський І.М.)

Програма відповідає формі Програми навчальної дисципліни, що затверджена
Наказом по ХНУМГ ім. О.М. Бекетова від 24 лютого 2014 р. № 46-01.

Методист НМВ ( ) « 29 » 2014 р.

Обговорено та рекомендовано до затвердження Науково-методичною радою
факультету Менеджменту.

Голова Вченої ради (Писаревський І.М.) «29» серпня 2014 р., протокол
№ 1

Цей стандарт не може бути тиражований або відтворений будь яким способом без
письмової згоди ХНУМГ ім. О.М. Бекетова

© ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2014
© І. О. Самойленко, 2014

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Бізнес-планування» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напрямів 6.140101 «Готельно-ресторанна справа» та 6.140103 «Туризм».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є основи планування діяльності підприємств туристичного та готельно-ресторанного господарства.

Міждисциплінарні зв'язки:

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
1. Економічна теорія	1. Інноваційний менеджмент (в галузі)
2. Економіка підприємства	2. Аналіз діяльності підприємств туріндустрії
3. Основи менеджменту	3. Основи наукових досліджень

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів (ЗМ):

ЗМ 1. Основи бізнес-планування

ЗМ 2. Визначення основних показників бізнес-плану

ЗМ 3. Економічна ефективність та ризики від впровадження бізнес-плану

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Бізнес-планування» є формування у студентів системи спеціальних знань спрямованих на пізнання методики планування діяльності організації і складання бізнес-планів, розробки комплексного підходу до бізнес-планування в галузі туристичного та готельно-ресторанного господарства.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Бізнес-планування» є:

- вивчення теорії та практики діяльності підприємств туристичного та готельно-ресторанного господарства;
- розвиток умінь самостійно виконувати відбір показників для складання бізнес-плану, оцінювати фінансово-економічний стан підприємства та розробляти оперативні плани;
- доведення доцільності й обов'язковості використання бізнес-планів як надійного фінансово-економічного інструменту розвитку й підвищення ефективності всіх сфер сучасного бізнесу.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- основні теоретичні положення що таке бізнес-планування та які функції воно виконує в ринковій системі господарювання;
- класифікацію бізнес-планів та видів планування на підприємстві;
- види проектів та їх призначення;

- логіку опрацювання бізнес-плану, основні правила складання й оформлення бізнес-плану.

вміти:

- проводити дослідження та відбір показників для складання бізнес-плану використовуючи розглянуті в науковій дисципліні методи;
- аналізувати результати досліджень, використовувати їх для оптимізації фінансово-економічного стану підприємства;
- розробляти оперативні плани організацій та підприємств;
- бути здатним генерувати нові ідеї, творчо та критично мислити;
- складати бізнес-план для підприємств туристичної та готельно-ресторанної сфери.

мати компетентності:

- здатність до проведення техніко-економічних досліджень виробничо-господарської діяльності підприємства з метою обґрунтування проектних рішень стосовно впровадження проектів розширення і реконструкції діючих виробництв, готельно-ресторанного господарства, а також створюваних нових технологій і устаткування, розробленні заходів з упровадження науково-технічного прогресу.
- здатність розробляти проекти перспективних і поточних планів з планування діяльності підприємства на основі наскрізного управління матеріальними та супроводжуваними потоками у сфері обслуговування, здійснювати контроль за їх виконанням;

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 72 години – 2 кредити ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1. Бізнес-планування

Змістовий модуль 1. Основи бізнес-планування

Тема 1.1. Сутність планування в ринковій економіці

Об'єктивна необхідність планової діяльності в умовах ринкової економіки. Місце планування в системі менеджменту. Форми планування і види планів. Технологія планування.

Тема 1.2. Методологічні основи планової діяльності

Методологія планування. Принципи планування. Методи планування. Функції планування ділового розвитку готельно-ресторанного та туристичного бізнесу.

Тема 1.3. Бізнес-план і його роль у розвитку підприємств

Поняття бізнес-плану й бізнес планування. Мета створення бізнес-плану. Основні етапи розробки, особливості й обсяги бізнес-планів. Основні види бізнес-планів.

Тема 1.4. Структура бізнес-плану

Принципова схема бізнес-планів. Типова структура бізнес-плану. Порядок формування бізнес-плану

Змістовий модуль 2. Визначення основних показників бізнес-плану

Тема 2.1. Характеристика конкурентного середовища та конкурентні переваги

Характеристика конкурентного середовища. Аналіз сильних та слабких сторін (SWOT-аналіз). Визначення найбільш конкурентоспроможного товару.

Тема 2.2. План маркетингу

Типи маркетингу. Зміст розділу. Визначення попиту й можливості ринку.

Конкуренція й інші зовнішні фактори. Стратегія маркетингу. Стратегія збуту й розподілу. Стратегія ціноутворення.

Тема 2.3 План виробництва

Технічний або виробничий план. Матеріально-технічне постачання. Розрахунок потреби в основних виробничих фондах. Розрахунок потреби в ресурсах на виробничу програму. Розрахунок потреби в персоналі та заробітній платі. Кошторис витрат і калькуляція собівартості.

Тема 2.4. Організаційний план

Обґрунтування вибору юридичної форми організації бізнесу. Визначення потреби в персоналі з розподілом по категоріях. Створення організаційної структури управління підприємства.

Змістовий модуль 3. Економічна ефективність та ризики від впровадження бізнес-плану

Тема 3.1 Фінансовий план

Зміст, завдання та методи фінансового планування. Прогноз звіту про доходи і видатки. Рух грошових коштів внаслідок фінансової діяльності підприємства. Прогноз балансу активів та пасивів підприємства. Методичні засади і принципи визначення економічної ефективності.

Тема 3.2. Стратегія фінансування

Загальні положення. Порядок виконання техніко-економічних розрахунків у порівнянні варіантів. Вибір методики і вартісного критерію при порівнянні варіантів. Визначення капітальних вкладень за варіантами.

Тема 3.3. Аналіз потенційних ризиків

Загальне поняття ризику. Види ризиків. Методи аналізу ризиків проекту. Можливості зниження та протидії ризикам.

Тема 3.4. Технологія розробки різних видів бізнес-плану

Бізнес-план фінансового оздоровлення підприємства. Бізнес-план реорганізації підприємства. Бізнес-план інноваційного проекту. Бізнес-план диверсифікації діяльності підприємства.

Індивідуальні завдання:

– розрахунково-графічна робота на тему «Бізнес-план».

3. Рекомендована література:

1. Бізнес-план. Методические материалы [Текст] / под ред. Колесникова – М., 2002. – 256 с.
2. Бизнес-планирование [Текст] / под ред. В.М. Попова – М.: Финансы и статистика, 2001.– 672 с.
3. Пуцентайло П.Р. Економіка і організація туристично-готельного підприємництва [Текст] / П.Р. Пуцентайло. – К.: ЦУЛ, 2007. – 300 с.
4. Менеджмент готельно-ресторанного бізнесу [Текст]: навч. посібн. / під загальною редакцією М.М. Поплавського і О.О. Гаца. – К.: Кондор, 2008. – 460 с.
5. Нечаюк Л.І., Нечаюк Н.О. Готельно-ресторанний бізнес: менеджмент [Текст] : навч. посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 348 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік

5. Засоби діагностики успішності навчання: поточні та підсумкові тестові завдання, контрольні роботи, захист звіту з розрахунково-графічної роботи, питання і задачі до заліку.

АНОТАЦІЯ

Програма навчальної дисципліни «Бізнес-планування» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напрямів 6.140103 «Туризм», 6.140101 «Готельно-ресторанна справа».

Основними завданнями вивчення дисципліни «Бізнес-планування» є формування у студентів належного рівня знань про бізнес-планування в галузі туристичного та готельно-ресторанного господарства та розвиток умінь самостійно виконувати відбір показників для складання бізнес-плану, оцінювати фінансово-економічний стан підприємства та розробляти оперативні плани.

ANNOTATION

The program is an academic discipline "Business Planning" prepared in accordance with educational and vocational training programs for bachelor direction 6.140103 "Tourism", 6.140101 "Hotel and restaurant business."

The main objectives of the discipline "Business Planning" is to develop in students an adequate level of knowledge of business planning in the tourism, hotel and restaurant management and development skills to independently carry out the selection of indicators for the business plan, to assess the financial position of the company and develop operational plans.

АННОТАЦИЯ

Программа учебной дисциплины «Бизнес-планирование» составлена в соответствии с образовательно-профессиональной программы подготовки бакалавра направления 6.140103 «Туризм», 6.140101 «Гостинично-ресторанное дело».

Основными задачами изучения дисциплины «Бизнес-планирование» является формирование у студентов должного уровня знаний о бизнес-планировании в области туристического и гостинично-ресторанного хозяйства и развитие умений самостоятельно выполнять отбор показателей для составления бизнес-плана, оценивать финансово-экономическое состояние предприятия и разрабатывать оперативные планы.